

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

21 mai 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecători – Ion Arhiliuc, Constantin Alerguș, Andrei Harghel, Sveatoslav Moldovan,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Cătălin Scutelnic, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 07 iunie 2012, în cauza penală privindu-le pe

Gogu Liuba Serghei, născută la 21 august 1959, originară din Ucraina, domiciliată în or. Căușeni, str. M. Varlaam 64 „A”

și

Gogu Elena Victor, născută la 09 martie 1989, originară și domiciliată în or. Căușeni, str. M. Varlaam 64 „A”.

Termenul de examinare a cauzei:

- prima instanță de la 03.01.11 pînă la 09.12.11;

- instanța de apel de la 20.02.12 pînă la 07.06.12;

- instanța de recurs de la 21.03.13 pînă la 21.05.13.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Dumitru Graur, care a solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Avocații Valentina Arnaut în numele inculpatei Gogu Elena și Tamara Rotaru în numele inculpatei Gogu Liuba, care au solicitat respingerea recursului, cu menținerea hotărîrii atacate.

Inculpatele Gogu Liuba și Gogu Elena, solicitînd respingerea recursului.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni din 09 decembrie 2011, procesul penal în privința lui Gogu Liuba, învinuită de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (1), 287 alin. (2) lit. b), 152 alin. (1) Cod penal și a inculpatei Gogu Elena, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) Cod penal a fost încetat, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

2. În fapt, de către organul de urmărire penală, inculpatele Gogu Liuba și Gogu Elena au fost învinuite de comiterea infracțiunilor în următoarele circumstanțe.

La 12 mai 2010, în jurul orei 13:00, Gogu Liuba aflându-se pe teritoriul pieței nr. 1 din centrul or. Căușeni, încălcând grosolan ordinea publică, în prezența mai multor persoane, invocând un motiv neînsemnat, dând dovadă de o obrăznicie deosebită, a inițiat cearta cu Haritonova Maria, numind-o cu cuvinte necenzurate, i-a aplicat concomitent lovituri cu pumnii și picioarele pe diferite părți ale corpului. La cerințele legale ale lui Focșa Agafia de a înceta acțiunile huliganice, Gogu Liuba nu a reacționat, aplicându-i și acesteia câteva lovituri, în rezultatul cărora aceasta și-a pierdut echilibru, căzând jos.

Tot ea, la 12 mai 2010, în jurul orei 14:00, împreună cu fiica sa, Gogu Elena, în fața blocului de locuit nr. 108, din str. Mihai Eminescu din or. Căușeni, încălcând grosolan ordinea publică, în prezența mai multor persoane, dând dovadă de lipsă de respect față de societate, invocând un motiv neînsemnat, i-au aplicat lui Haritonova Maria lovituri cu pumnii și picioarele pe diferite părți ale corpului. La cerințele legale ale lui Focșa Agafia de a înceta acțiunile huliganice, inculpatele nu au reacționat, aplicându-i și acesteia lovituri pe diferite părți ale corpului.

Tot ea, Gogu Liuba, la 12 mai 2010, în jurul orei 14:30, în timpul acțiunilor huliganice din fața blocului de locuit nr. 108, str. M. Eminescu, or. Căușeni, având scopul cauzării de leziuni corporale, i-a aplicat lui Haritonova Maria multiple lovituri cu picioarele pe diferite părți ale corpului, cauzându-i în consecință, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 086/D, echimoze pe față, corp, a membrilor superioare și inferioare, fractură închisă a condilului intern a gambei pe dreapta, leziuni ce se califică ca vătămări corporale medii.

Pentru faptele descrise inculpatele au fost puse sub învinuire, Gogu Liuba în baza art. 287 alin. (1), 287 alin. (2) lit. b), 151 alin. (1) Cod penal, iar Gogu Elena în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

3. Instanța și-a argumentat soluția prin aceea că, vina ambelor inculpate a fost dovedită pe deplin, însă în ședința de judecată s-a constatat că inculpatele au fost recunoscute în calitate de bănuite la 22 iunie 2010, 24 iunie 2010 și 28 iunie

2010, dar au fost puse sub învinuire la 29 decembrie 2010, astfel, în cadrul urmăririi penale au fost încălcate prevederile art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, care stipulează că organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuit persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi - mai mult de 6 luni, acestea fiind considerate de către prima instanță ca circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

4. Sentința a fost atacată cu apel de procuror, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Gogu Liuba să fie condamnată în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare, în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare, iar conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial, de stabilit pedeapsă definitivă de 5 ani închisoare și conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei de suspendat condiționat pe un termen de probă de 3 ani, iar Gogu Elena să fie recunoscută culpabilă de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. 2 lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare și conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei de suspendat condiționat pe un termen de probă de 1 an. Acțiunea civilă înaintată de părțile vătămate privind recuperarea prejudiciului material și recuperarea pagubei morale de admis integral, pe motiv că instanța de judecată incorect a încetat procesul penal.

Apelantul a considerat că motivele expuse în sentința de încetare contravin prevederilor legii, deoarece la data punerii sub învinuire a lui Gogu Liuba și Gogu Elena era în vigoare și aplicabil alin. (6) al art. 63 Cod de procedură penală, care prevedea posibilitatea punerii sub învinuire în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente și după expirarea termenului de 3 luni de aflare a persoanei ca bănuit, prevedere care a fost respectată de organul de urmărire penală.

Mai mult ca atât, procurorul a invocat că prima instanță încetînd procesul penal de învinuire a inculpatei Gogu Liuba în baza art. 287 alin. (2) lit. b) și 152 alin. (1) Cod penal și în privința lui Gogu Elena în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar referitor la art. 287 alin. (1) Cod penal în privința lui Gogu Liuba instanța nici nu s-a expus.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 07 iunie 2012, a fost respins apelul procurorului, cu menținerea sentinței.

6. Instanța de apel, conducîndu-se de prevederile art. 414, 417 și 418 Cod de procedură penală, și-a motivat soluția adoptată prin aceea că, instanța de fond corect a apreciat probele acumulate, respectînd art. 101 Cod de procedură penală, (1) fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, (2) reprezentantul organului de urmărire penală sau

judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege.

Colegiul penal a considerat că instanța de fond, în baza probelor administrate, a stabilit cu certitudine vinovăția ambelor inculpate, însă a constatat în mod întemeiat că au existat circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală conform art. 391 alin. (1) pct. 6), art. 63 alin. (2) pct. 3) și alin. (3) Cod de procedură penală, deoarece Gogu Liuba și Gogu Elena au fost recunoscute în calitate de bănuite la data de 22 iunie 2010 și 24 iunie 2010 și, respectiv, la 28 iunie 2010, însă, în baza ordonanței procurorului din 29 decembrie 2010, ambele inculpate au fost puse sub învinuire depășind termenul de 3 luni.

Astfel, instanța de apel a menționat că, conform art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale, care reglementează desfășurarea procesului penal, atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act.

7. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de procuror, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către această instanță, invocând că instanța de apel nu a apreciat la nivelul cuvenit probele prezentate de acuzare, care demonstrează cu certitudine culpabilitatea inculpatelor și neîntemeiat a fost menținută sentința instanței de fond privind încetarea procesului penal în privința acestora, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Recurentul și-a motivat recursul prin faptul că, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare la momentul desfășurării urmăririi penale sau judecării cauzei de către instanța de judecată, astfel, în momentul în care inculpatele au fost recunoscute în calitate de bănuite, alin. 6 al art. 63 din Codul de procedură penală, era în vigoare, ulterior, conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010, au fost declarate neconstituționale, însă aceste prevederi, conform normei procesual penală sus menționată, acționează numai pentru hotărârile pronunțate după intrarea în vigoare a legii și nu au efecte asupra hotărârilor pronunțate pînă la această dată, de aceea, în opinia procurorului, a avut loc o încălcare de procedură esențială.

8. Judecînd recursul ordinar și verificînd legalitatea hotărîrii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Astfel, în pct. 18 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2009 „Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală”, este atenționat că, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele legale pe care se întemeiază soluția.

Colegiul penal lărgit conchide că în cauza dată și-au găsit reflectare prevederile normei enunțate mai sus, eroarea dată afectînd soluția instanței de apel care urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei, din următoarele considerente.

Instanța de fond a adoptat în cauza penală de învinuire în privința lui Gogu Liuba, învinuită în baza art. 287 alin. (1), 287 alin. (2) lit. b), 152 alin. (1) Cod penal și Gogu Elena, învinuită în baza art. 287 alin. (2) Cod penal, o sentință de încetare conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe care instanța de apel a menținut-o fără modificări.

În acest context, Colegiul penal ține necesar de a menționa că inculpatele Gogu Liuba și Gogu Elena au fost recunoscute în calitate de bănuite la 22 iunie 2010, 24 iunie 2010 și, respectiv, la 28 iunie 2010 și puse sub învinuire la 29 decembrie 2010, însă conform art. 64 alin. (2), pct. 19) Cod de procedură penală, dînsese aveau dreptul să atace, în modul stabilit de lege (art. 313 Cod de procedură penală), acțiunile și hotărîrile organului de urmărire penală. Acest drept, conform pct. 27 alin. (2) art. 66 Cod de procedură penală, li s-au păstrat și dispuneau de el și atunci când aveau calitatea de învinuite. Nici la una din aceste faze a procesului penal, inculpatele ori avocații lor, nu au atacat cu plîngerii actele procedurale privitor la calitatea de bănuite.

Astfel, conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual.

Instanța de recurs conchide că, fondarea de către instanțele de fond și de apel a soluțiilor de încetare a procesului penal în situațiile când nu s-au respectat, de către procuror, prevederile legale privind respectarea termenului de menținere a persoanei în calitate de bănuït, ca o circumstanță care exclude sau condiționează pornirea urmării penale și tragerea la răspundere penală, prezintă o interpretare greșită a pct. 6) din art. 391 Cod de procedură penală, normă în care sunt enumerate cazurile concrete de încetare a procesului penal și numai pct. 6) face trimitere și la alte circumstanțe ale cauzei penale care exclud total ori condiționează acțiunea organelor competente – de a porni urmărirea penală și tragerea persoanei la răspundere penală ori, după caz, refuzul în adoptarea acestei soluții.

Temeiurile care exclud efectuarea urmării penale sunt prevăzute și de art. 275 Cod de procedură penală, în care pct. 9) repetă conținutul pct. 6) al art. 391 Cod de procedură penală, însă cu o importantă concretizare, și anume, că alte circumstanțe care exclud sau condiționează efectuarea urmării penale să fie “prevăzute de lege”.

Astfel, soluțiile instanțelor de judecată de încetare a procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sunt nejustificate.

Mai mult ca atât, din conținutul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender, observăm ca eroare și faptul că instanța de apel chiar dacă a judecat apelul conform art. 414 Cod de procedură penală, însă a adoptat decizia cu referire la prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în ordine de recurs, ceea ce este incorect, deoarece prevederile art. 400 Cod de procedură penală concret stipulează sentințele care pot fi atacate cu apel. În cazul dat, procurorul corect a atacat sentința cu apel, însă incorect acesta s-a respins ca recurs.

Totodată, Curtea de Apel a indicat în partea discriptivă și dispozitivă a deciziei că Gogu Liuba se învinuiește în comiterea „art. 151 Cod Penal”, dar de fapt și corect inculpata se învinuiește în baza art. 152 alin. (1) Cod penal.

În consecință, Colegiul lărgit consideră că eroarea comisă referitor la interpretarea cazurilor prescrise de pct. 6 alin. (1) art. 391 Cod de procedură penală, se cuprinde în pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, este temei de recurs și deoarece nu poate fi corectată de instanța de recurs, se impune soluția de casare a deciziei și trimiterea cauzei la rejudecare, unde instanța de apel, are obligația de-a verifica motivele apelului, iar dacă va considera oportun și documentele enunțate în text, consultând părțile, referitor la necesitatea cercetării actelor procedurale respective, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală și conform art. 415-417 Cod de procedură penală va pronunța o hotărîre care să fie legală și întemeiată.

9. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Cătălin Scutelnic, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 07 iunie 2012, în cauza penală privindu-le pe Gogu Liuba și Gogu Elena și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă, pronunțată în ședință publică la 11 iunie 2013, ora 09:30.

Președinte	semnat	Constantin Gurschi
Judecători	semnat	Ion Arhiliuc
	semnat	Constantin Alerguș
	semnat	Andrei Harghel
	semnat	Sveatoslav Moldovan
Copia corespunde originalului.		
Judecător		Constantin Gurschi